

Ірина Рymar,

Київський університет імені Бориса Грінченка,
вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, м. Київ, 04053
i.rymar.asp@kubg.edu.ua

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-0046-3032>

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОГО ДОСВІДУ МАЙБУТНЬОГО АРТИСТА ІНСТРУМЕНТАЛЬНОГО АНСАМБЛЮ

У статті визначено та проаналізовано сутність наукових підходів до формування комунікативного досвіду майбутнього артиста інструментального ансамблю. Для реалізації поставленої мети застосовувалися методи теоретичного та емпіричного дослідження (аналіз наукової літератури, синтез, систематизація, узагальнення). Аналіз наукових підходів дав змогу виокремити ті з них, які є найбільш ефективними для формування комунікативного досвіду майбутнього артиста інструментального ансамблю, а саме системний, аксіологічний, діяльнісний та компетентнісний.

Ключові слова: вища мистецька освіта, комунікативний досвід, майбутній артист, інструментальний ансамбль, наукові підходи, системний підхід, аксіологічний підхід, діяльнісний підхід, компетентнісний підхід.

Iryna Rymar

Scientific Approaches to the Development of the Communicative Experience of the Future Artist of an Instrumental Ensemble

In the view of modern trends in education, the level of competitiveness and the degree of general and professional competencies development becomes a determining indicator for future specialists. Therefore, our study reviews the analysis and characteristics of scientific approaches, as well as defines and analyses the essence of scientific approaches that will ensure an effective process of developing the communicative experience of a future artist of an instrumental ensemble. To implement the set objective, we used theoretical and empirical research methods (analysis of academic literature, synthesis, systematization, generalization). The analysis of scientific approaches made it possible to single out those approaches that are the most effective for developing the communicative experience of a future artist of an instrumental ensemble, specifically: systemic, axiological, activity and competence-based approaches. In the process of applying the systemic approach, we carry out interdisciplinary integration and establish connections between all components of the educational process. The axiological approach is used to develop a system of general human and professional values in students that determine their attitude to the world, to their activities, to themselves as persons and professionals. The implementation of the activity approach in the educational process brings to the fore the active cognitive activity of students, its practical component, which is supposed to ensure their development, motivation to study and enrichment of experience. By the competence-based approach, scholars mean the focus of the educational process on the formation and development of general and special (professional) competencies of a person, and, for our study specifically, the competence-based approach will contribute to the active research and self-study activities of ensemble artists, their intellectual and cultural development. The implementation of each of these approaches in the educational process guides us towards the development and formation of students' skills, which ensure the dialogue between the teacher and the student and the interaction between the team members.

Key words: higher art education, communicative experience, future artist, instrumental ensemble, scientific approaches, systemic approach, axiological approach, activity approach, competence-based approach.

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2022

© Рymar I., 2022

Постановка проблеми. У світі сучасних тенденцій в галузі освіти визначальним показником для майбутніх фахівців є рівень їхньої конкурентоспроможності та ступінь сформованості загальних і фахових компетентностей. На нашу думку, набуття майбутніми артистами інструментального ансамблю комунікативного досвіду є запорукою формування комунікативної компетентності особистості. Це забезпечить ефективну організацію професійної діяльності артиста, уміння налагоджувати зв'язок з колегами, здатність колективно осмислювати та реалізовувати композиторський задум у процесі виконання музичних творів. Зміни, що відбуваються у сучасній системі освіти, потребують удосконалення та наповнення її новим змістом. Тому ми присвятили наше дослідження аналізу та характеристиці наукових підходів, які забезпечать ефективний процес формування комунікативного досвіду майбутнього артиста інструментального ансамблю.

Мета статті полягає в обґрунтуванні наукових підходів до формування комунікативного досвіду майбутнього артиста інструментального ансамблю.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема формування комунікативного досвіду майбутнього артиста інструментального ансамблю передбачає добір та обґрунтування наукових підходів, які ґрунтуються на міждисциплінарних, організаційно-педагогічних, соціальних, соціокультурних та інших аспектах сучасної мистецької освіти. На сьогодні існує багато наукових праць, присвячених дослідженню поняття «досвід». Такі дослідники, як Л. Воробйова, М. Мінаков, В. Кебуладзе, Т. Снегір'єва, Ю. Швалб, І. Якиманська та ін. розробляють різні підходи до вивчення останнього. Серед українських вчених поняття «досвід» розглядали Г. Сковорода, П. Юркевич, О. Лактіонов, О. Олексюк, Т. Строгаль та ін., які трактували його з позицій раціоналізму, вважали основою пізнання, досліджували залежність його придатності від суворості аналізу.

Поняття «досвід» філософські вчені вивчали протягом багатьох століть: Арістотель, Гелен, Алкмеон, Гіппократ, Дж. Берклі, Д. Юм, Ф. Бекон, Т. Гоббс, Дж. Лок, Е. Гуссерль, В. Вундт. З психологічної точки зору обґрунтуванню поняття «досвід» присвячено праці таких науковців, як: В. Вундт, Н. Ланге, Дж. Дьюї, Дж. Мід, К. Роджерс, Г. Фехнер, К. Бюлер, П. Екерман, О. Лактіонов, І. Якиманська, Ю. Швалб.

Досвід як соціально-педагогічна категорія є багатогранним феноменом, тому обґрунтуванню та характеристиці його різновидів присвячено праці багатьох науковців. Зокрема, Г. Коссак розкриває сутність поняття «особистісний досвід»; Н. Попович — «професійно-особистісний досвід»;

С. Вишнякова — «соціальний досвід»; Г. Карась, І. Зязюн, Т. Скорик — «естетичний досвід»; О. Олексюк — «морально-естетичний досвід»; В. Черкасов — «музично-педагогічний досвід»; О. Шевнюк — «художньо-естетичний досвід»; Т. Завадська, Н. Косінська, Г. Дідич — «музично-естетичний досвід»; О. Реброва — «художньо-ментальний досвід»; В. Шмаргун — «ментальний досвід»; Мен Сіан, Гуан Чжо У Хуймін — «художньо-комунікативний досвід».

Близьким до проблеми комунікативного досвіду майбутніх артистів інструментального ансамблю є дослідження Л. Опарик, в якому розкривається комунікативний аспект музично-виконавського висловлювання з точки зору актуального буття музичного твору.

Дотичною до нашої проблеми дослідження є концепція І. Сипченко щодо феномену «досвід художньо-педагогічного спілкування майбутнього вчителя музики», в якому зазначено, що специфіка здобуття досвіду художньо-педагогічного спілкування майбутнього вчителя музики дає змогу виокремити в його структурі мотиваційний, емоційний, пізнавальний, операційний та контрольо-оцінний компоненти [6].

Досліджуючи термін «комунікація», ми дійшли висновку про те, що в науковців немає єдиного конкретного визначення, адже існує понад 150 трактувань цього поняття. Але вчені часто сходяться до думки, що основним чинником у комунікації є повідомлення (інформація зі змістом).

Методологія дослідження ґрунтується на загально-теоретичних та методологічних положеннях філософії, психології та педагогіки щодо наукових підходів до формування комунікативного досвіду майбутнього артиста інструментального ансамблю. Для реалізації поставленої мети застосовувалися методи теоретичного та емпіричного дослідження (аналіз наукової літератури, синтез, систематизація, узагальнення).

Виклад основного матеріалу. Аналіз досліджень та публікацій з проблеми формування комунікативного досвіду майбутнього артиста інструментального ансамблю дає змогу припустити, що цей процес характеризується складністю, багатогранністю та комплексністю.

Як зазначає О. Рудницька [9], предметною основою комунікативного процесу в галузі музично-педагогічної та музично-виконавської діяльності виступає музичне сприймання як форма художнього спілкування та виконання музичних творів як засіб комунікації, де виділяються два основних учасники — музичний твір і особистість (досвід життя, зафіксований у художньому світі твору і життєвий досвід слухача або виконавця).

У дослідженні Ю. Волкової [2], присвяченому проблемі формування художньо-комунікативних умінь майбутніх учителів музики і хореографії,

зазначено, що комунікативний досвід майбутніх вчителів музики має двовекторне спрямування — фахово-виконавське і фахово-педагогічне. У цьому зв'язку в структурі названих умінь автор виокремлює чотири блоки: 1) умінь встановлювати діалогічну взаємодію з художнім твором, автором у процесі сприйняття-розуміння і вербального художньо-педагогічного аналізу; 2) умінь встановлювати інтерактивну, поліфонічну взаємодію в процесі художньо-виконавської інтерпретації через індивідуальну/колективну трактовку і трансляцію художнього задуму твору в процесі його виконання; 3) умінь моделювати й організувати художньо-педагогічний діалог учнів з творами мистецтва; 4) умінь адекватно оцінювати і корегувати власні художньо-комунікативні дії на основі рефлексії.

У концепції Н. Попович обґрунтовано основні наукові підходи до формування професійно-особистісного досвіду фахівця з музичного мистецтва, а її методологічною основою у системі неперервної мистецької освіти є такі наукові підходи, як: онтологічний, системний, особистісно орієнтований, діяльнісний і компетентнісний. Автор наголошує, що останній є домінуючим у визначенні потенційних напрямів інноваційного розвитку системи неперервної професійної підготовки фахівця з музичного мистецтва [8].

Важливою для нашого дослідження також є думка В. Черкасова [12] щодо формування музично-педагогічного досвіду вчителів музичного мистецтва. Ідеї автора частково перегукуються з положеннями Ю. Волкової про двовекторне спрямування комунікативного досвіду майбутнього вчителя, а саме на виконавську та викладацьку складові. В. Черкасов вважає, що процес формування музично-педагогічного досвіду буде ефективним за умов спрямування діяльності за науковим, методичним та практичним напрямками. За такого підходу вчитель запроваджує і реалізує нові концепції, прогресивні ідеї, визначає ефективні шляхи розв'язання навчально-виховних завдань, застосовує нові форми, методи та прийоми навчання, істотно модифікує відомі форми, методи та прийоми діяльності, переорієнтовуючи їх на вирішення сучасних завдань. Розкриття змістовної сутності музично-естетичного досвіду ґрунтувалося на принципі комплексного підходу до музичного виховання з використанням різних видів музичної діяльності, а також на положенні І. Я. Лернера про складові частини соціального досвіду, який підлягає засвоєнню в процесі навчання. З огляду на це у змістовному плані музично-естетичний досвід являє собою взаємозв'язок музичних знань, досвід здійснення музичної діяльності та емоційно-ціннісного ставлення до музики [4].

Вищевказані положення стали підґрунтям для Н. Косінської [5], яка у своїх працях доводить

значущість феномену художньої інтеграції у формуванні музично-естетичного досвіду майбутніх вчителів.

Обґрунтовуючи модель формування художньо-комунікативного досвіду майбутніх викладачів вокалу в педагогічних університетах, Мен Сіан зазначає, що методологічною основою зазначеної моделі є аксіологічний, лінгвокультурний, ментально-герменевтичний та комунікативно-компетентнісний підходи. Акумуляуючи в собі ознаки діяльнісного та особистісного підходів, компетентнісний підхід характеризується інтегративністю, бо поєднує відповідні знання, вміння, цінності, практичний досвід та особистісні якості, що забезпечує продуктивну професійну діяльність [1].

Розробляючи методичну модель формування виконавського досвіду майбутніх учителів музики, Шугуан [13] наголошує на застосуванні інтеграційного підходу як такого, що забезпечує поєднання традиційних і нових форм та методів інструментально-виконавської підготовки, формування в майбутніх вчителів музики готовності до різнопланової виконавської діяльності в загальноосвітній школі.

Формування вищевказаних умінь, що є складовими комунікативного досвіду, неможливе без організації освітнього процесу на основі наукових підходів, що визначатимуть оптимальну стратегію методичного супроводу процесу формування комунікативного досвіду майбутнього артиста інструментального ансамблю. До таких підходів ми зараховуємо системний, аксіологічний, діяльнісний та компетентнісний.

Системний підхід у педагогіці спрямований на розкриття цілісності педагогічних об'єктів, виявлення в них різноманітних типів зв'язків та зведення їх в єдину теоретичну картину [3]. Для реалізації можливостей системного підходу до дослідження проблеми формування комунікативного досвіду нам потрібно розглядати педагогічний процес у закладі вищої освіти як цілісну систему. Під час застосування системного підходу ми здійснюємо міждисциплінарну інтеграцію та налагоджуємо зв'язки між усіма складовими компонентами освітнього процесу. За таких умов майбутній артист інструментального ансамблю усвідомлює важливість різних навчальних дисциплін, навчається віднаходити системні зв'язки й застосовувати знання та вміння, здобуті під час вивчення певних дисциплін і за її межами. І, що найголовніше, відбувається процес постійного діалогу між викладачем та студентом, студентом та студентом, тим самим збагачуючи комунікативний досвід останнього.

Аксіологічний підхід. Серед характеристик поняття «аксіологічний підхід» найближчим для нашого дослідження є визначення Т. Садової, яка говорить про орієнтацію професійної освіти

на формування в студентів системи загально-людських і професійних цінностей, що визначають їхнє ставлення до світу, до своєї діяльності, до самого себе як людини і професіонала [10]. Ми вважаємо, що цінності як узагальнені уявлення кожної людини про норми поведінки та моральні орієнтири є основою комунікації і, як результат, набуття комунікативного досвіду кожної особистості. У процесі формування комунікативного досвіду майбутніх артистів інструментального ансамблю цінності постають перед нами у двох аспектах: 1) як орієнтир кожного учасника інструментального колективу для реалізації композиторського задуму й художнього виконання в процесі колективного музикування та інтерпретації музичного твору; 2) як особистісне надбання кожного майбутнього артиста, що дає йому змогу з повагою ставитись до колег та досягати глибокої моральної цінності спілкування — довіри.

Діяльнісний підхід. Важливою складовою фахової підготовки майбутніх артистів інструментального ансамблю є практична діяльність, яка реалізовується таким освітнім компонентом, як педагогічна практика, що забезпечує інтеграцію теоретичної та практичної підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої мистецької освіти.

На думку І. Синевиц, освітній процес у закладі вищої освіти тільки тоді забезпечує якісну підготовку майбутніх фахівців-музикантів, коли відбувається у формі освітньої діяльності, яка спрямована не лише на засвоєння знань, умінь і навичок, а й оволодіння певною сукупністю способів діяльності майбутньої професійної сфери [11, 99].

На нашу думку, вищевказані процеси, а також формування досвіду майбутніх артистів інструментального ансамблю можна реалізувати за умови здійснення *діялісного підходу* в освітньому процесі закладу вищої мистецької освіти. Упровадження цього підходу в освітній процес висуває на передній план активну пізнавальну діяльність студентів, яка має забезпечити їхній розвиток, мотивацію до навчання та збагачення досвіду.

Також, відповідно до вимог діялісного підходу, метою, основою і результатом освітньої діяльності майбутніх педагогів-музикантів є оволодіння способами комунікативно-творчої діяльності, розвиток їхньої здатності й готовності здійснювати спілкування з усіма учасниками освітнього процесу, застосовувати різноманітні засоби комунікації [11, 100–101].

Компетентнісний підхід. Під цим поняттям науковці розуміють спрямованість освітнього процесу на формування та розвиток загальних і спеціальних (фахових) компетентностей особистості. В основі традиційної системи освіти лежить знанневий підхід, що передбачає процес набуття знань, умінь та навичок студентів. Компетентнісний підхід зміщує акцент з процесу

накопичення знань на формування у студентів комплексу здатностей, що забезпечують йому ефективну організацію професійної діяльності.

Окрім того, що цей підхід є основоположним у сучасній системі освіти, для нашого дослідження він відіграє значну роль, адже реалізація компетентнісного підходу забезпечує орієнтацію студентів на практичну діяльність, усвідомлення її специфіки і, найголовніше — допомагає студентам творчо застосовувати здобуті знання та накопичений досвід. Застосування компетентнісного підходу в процесі формування комунікативного досвіду майбутнього артиста інструментального ансамблю сприятиме активній дослідницькій та самоосвітній діяльності студентів, їхньому інтелектуальному та культурному розвитку.

О. Олексюк зазначає, що «...компетентнісний підхід, упроваджуючись в освітній процес вищої школи, сприяє переходу до неklasичної моделі, що ґрунтується на новому типі постне-klasичної раціональності. Знання в змісті освітнього процесу — це знання, співвіднесені не лише з особливостями засобів освітньої діяльності, а й із зовнішніми ціннісно-смісловими структурами, що пов'язують внутрішні цілі із зовнішніми культурними цінностями і нормами. Духовне “Я” суб'єкта співвідноситься із загальнокультурним потенціалом — базовими соціокультурними цінностями. Від ступеня сформованості ціннісного ядра особистості залежить те, чим насправді стануть сформовані компетентності студента...» З огляду на зазначене можемо дійти висновку про те, що ефективність реалізації компетентнісного підходу в освітньому процесі безпосередньо залежить від реалізації ще одного наукового підходу, проаналізованого нами раніше, — аксіологічного. Адже сформованість моральних та естетичних цінностей особистості є показником норм її поведінки, основою комунікативної взаємодії та набуття досвіду. А цінності (за О. Олексюк) є основою для подальшого формування та реалізації компетентностей [7, 158].

Висновки. Отже, проаналізовані нами наукові підходи становлять методологічну основу для формування комунікативного досвіду майбутнього артиста інструментального ансамблю, адже упровадження в освітній процес кожного з них орієнтує на розвиток та формування умінь студентів, що забезпечують діалог між викладачем та студентом, взаємодію між учасниками колективу.

Особливістю організації освітнього процесу для майбутніх артистів інструментального ансамблю є орієнтація на спільну творчість, яка забезпечується у процесі суб'єкт-суб'єктної взаємодії між викладачем та студентами на всіх етапах роботи над музичним твором. Ця умова забезпечує повноцінний діалог, під час якого відбувається усвідомлення неповторності кожного учасника

колективу, добір методів роботи для розв'язання навчальних ситуацій, осягнення смислу та інтерпретація композиторського задуму. Така

організація освітнього процесу сприятиме формуванню комунікативного досвіду кожного учасника інструментального ансамблю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондаренко Л. А. Формування готовності майбутнього вчителя музики до професійного саморозвитку у процесі інструментально-виконавської підготовки: дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04. Київ, 2014. 235 с.
2. Волкова Ю. І. Формування художньо-комунікативних умінь майбутніх учителів музики і хореографії: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2016. 22 с.
3. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 374 с., с. 305.
4. Завадська Т. М. Формування музично-естетичного досвіду молодших школярів: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец.: 13.00.01 / Укр. держ. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, 1993. 23 с.
5. Косінська Н. Формування музично-естетичного досвіду майбутнього учителя музичного мистецтва засобами інтеграції мистецтв. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2016. Вип. 14. С. 205–211.
6. Мен Сіан. Структура художньо-комунікативного досвіду майбутніх викладачів вокалу. *Педагогічні науки: Теорія, історія, інноваційні технології*. 2018. 6 (80). С. 198–207, с. 199.
7. Олексюк О. М. Компетентнісний підхід у вищій освіті: сучасний термінологічний дискурс. *Мова і культура*. 2014. Вип. 17, т. 5. С. 156–161, с. 158.
8. Попович Н. М. Наукові підходи до формування професійно-особистісного досвіду фахівця з музичного мистецтва. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: Педагогіка та психологія*: зб. наук. пр. Мукачево, 2019. 1 (9). С. 100–103.
9. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька: навч. посіб. Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2005. 357 с., с. 104.
10. Садова Т. Аксиологічний підхід у системі педагогічної методології. *Дошкільна освіта*. 2010. 1 (27). С. 63–69., с. 63.
11. Синевич І. С. Роль діяльнісного підходу у формуванні квазіпрофесійного досвіду майбутнього педагога-музиканта. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. Зб. наук. пр. Уманського держ. пед. ун-ту ім. П. Тичини. Умань, 2018. Вип. 17. С. 97–104, с. 99.
12. Черкасов В. Ф. Формування музично-педагогічного досвіду вчителів музичного мистецтва загальноосвітніх навчальних закладів. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2020. Вип. 188. С. 35–40. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2020-1-188-35-40>.
13. Шугуан. Методика формування виконавського досвіду майбутнього вчителя музики в процесі фортепіанної підготовки: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.02. Київ, 2012. 20 с, с. 10.

REFERENCES

1. Bondarenko, L. A. (2014). Formuvannia hotovnosti maibutnioho vchytelia muzyky do profesiinoho samorozvytku u protsesi instrumentalno-vykonavskoi pidhotovky [Developing the Willingness of a Future Music Teacher to Professional Self-Development in the Process of Instrumental and Performance Training]. *Candidate's thesis*. Kyiv, 235 (in Ukrainian).
2. Volkova, Yu. I. (2016). Formuvannia khudozhnio-komunikatyvnykh umin maibutnykh uchyteliv muzyky i khoreohrafii [Development of Artistic and Communicative Skills of Future Music and Choreography Teachers]. *Extended abstract of candidate's thesis*, Kyiv, 22 (in Ukrainian).
3. Honcharenko, S. (1997). Ukrainskiy pedahohichnyi slovnyk [Ukrainian Pedagogical Dictionary]. Kyiv: Lybid, 305 (in Ukrainian).
4. Zavadska, T. M. (1993). Formuvannia muzychno-estetychnoho dosvidu molodshykh shkoliariv [Development of Musical and Aesthetic Experience of Young Students]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv, 23 (in Ukrainian).
5. Kosinska, N. (2016). Formuvannia muzychno-estetychnoho dosvidu maibutnioho uchytelia muzychnoho mystetstva zasobamy intehratsii mystetstv [Development of Musical and Aesthetic Experience of a Future Music Teacher through Arts Integration]. *Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelia — Issues of Training a Modern Teacher, issue 14*, 205–211 (in Ukrainian).
6. Men Sian. (2018). Struktura khudozhnio-komunikatyvnoho dosvidu maibutnykh vykladachiv vokalu [The Structure of Artistic-Communicative Experience of the Future Vocal Teachers]. *Pedahohichni nauky*:

- Teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnologii — Pedagogical Sciences: Theory, History, Innovative Technologies, issue 6 (80), 198–207 (in Ukrainian).*
7. Oleksyuk, O. M. (2014). Kompetentnisnyi pidkhid u vyshchyi osviti: suchasnyi terminolohichniy dyskurs [Competency Approach in Higher Education: Modern terminological discourse]. *Mova i kultura — Language and Culture*, Vols. 17, Issue 5, 158 (in Ukrainian).
 8. Popovych, N. M. (2019). Naukovi pidkhody do formuvannia profesiino-osobystisnoho dosvidu fakhivtsia z muzychnoho mystetstva [Scientific Approaches to Professional and Personal Experience Development of a Music Specialist]. *Naukovi visnyk Mukachivskoho derzhavnogo universytetu. Seriiia "Pedahohika ta psykhologiiia": zbirnyk naukovykh prats — Academic Bulletin of Mukachevo State University. "Pedagogy and Psychology" series: a collection of academic papers, issue 1 (9), 100–103 (in Ukrainian).*
 9. Rudnytska, O. P. (2005). Pedahohika : zahalna ta mystetska [Pedagogy: General and Artistic]. Ternopil: Navchalna Knyha, Bohdan, 104 (in Ukrainian).
 10. Sadova, T. (2010). Aksiolohichniy pidkhid u systemi pedahohichnoi metodolohii [Axiological Approach in the System of Pedagogical Methodology]. *Doshkilna osvita — Pre-School Education, issue 1 (27), 63–69 (in Ukrainian).*
 11. Synevych, I. S. (2018). Rol diialnisnoho pidkhodu u formuvanni kvaziprofesiinoho dosvidu maibutnioho pedahoha-muzykanta [The Role of the Activity Approach in the Development of the Quasi-Professional Experience of a Future Teacher/Musician]. *Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelia. Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho derzh. ped. un-tu im. P. Tychyny — Issues of Training a Modern Teacher. Collection of academic works of the Uman State Pedagogical University named after P. Tychnya, issue 1, 97–104 (in Ukrainian).*
 12. Cherkasov, V. F. (2020). Formuvannia muzychno-pedahohichnoho dosvidu vchyteliv muzychnoho mystetstva zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv [Development of Music and Pedagogical Experience of Music Teachers of General Education Institutions]. *Naukovi zapysky. Seriiia: Pedahohichni nauky — Academic Notes. Series: Pedagogical Sciences, (188), 35–40 (in Ukrainian).*
<https://doi.org/10.36550/2415-7988-2020-1-188-35-40>
 13. Shuguang. (2012). Metodyka formuvannia vykonavskoho dosvidu maibutnioho vchytelia muzyky v protsesi fortepiannoi pidhotovky [The Methods of Developing the Performing Experience of a Future Music Teacher in the Process of Piano Training]. *Extended abstract of candidate's thesis, Kyiv, 10 (in Ukrainian).*

Стаття надійшла до редакції 10.07.2022 р.

Прийнято до друку 11.08.2022 р.